

uvedené v předchozím odstavci, bude o tom vydáno osvědčení úřadem uvedeným v § 5. Je pravda, že ustanovení toto mluví zcela všeobecně o cizincích; leč vymezuje samo hned blíže pojem cizích přílušníků slovy »ustanovení tohoto zákona se netýkají těch cizinců...« Neboť vztahují-li se ustanovení tohoto zákona, a jak bylo vyloženo shora, výhradně toliko na »cizince v poměru zaměstnaneckém«, nelze cizinci v § 2 cit. zákona rozuměti cizince jiného druhu, zejména tedy ne cizince zaměstnavatele. Musí jíti o cizince, kteří mají takové životní postavení, aby se mohlo o nich říci, že jsou skutečně zaměstnanci ve smyslu shora uvedeném. Jen cizinců tohoto druhu (zaměstnanců), kteří vyhovují předpokladům § 2 cit. zák., může se tedy týkati výhoda tohoto předpisu. Toliko tito cizí příslušníci nepotřebují k tomu, aby mohli býti zaměstnáváni osobou třetí, úředního povolení, nýbrž zaměstnávání jich může se díti na základě pouhého osvědčení, jež se vydá úřadem, příslušným jinak k udělení povolení k zaměstnávání cizince (srv. § 5 cit. zák.).

Nález ze 3. února 1938 č. 2169/36-5.

Usnesení valné hromady advokátní komory o komorním příspěvku členském a platební příkazy výboru advokátní komory nejsou rozhodnutím neb opatřením správního úřadu ve smyslu § 2 zákona č. 164/1937 Sb. o n. s. s.

Zákon č. 164/1937 Sb. o n. s. s. stanoví v § 2, odst. 1, že »nejvyšší správní soud rozhoduje ve všech případech, ve kterých někdo tvrdí, že nezákonným rozhodnutím neb opatřením správního úřadu byl poškozen ve svých právech«. Pojem správního úřadu zákon sám nikde nevymezuje, ale v odst. 2 téhož paragrafu v první větě praví, že »správními úřady, proti jejichž rozhodnutím neb opatřením může býti vznesena stížnost u nejvyššího správního soudu, jsou jak orgány správy státní, tak i orgány správy zemské, okresní a obecní.

Konečně v § 3 písm. a) vylučuje zákon č. 164/1937 Sb. z příslušnosti nejvyššího správního soudu věci, o kterých přísluší rozhodovati soudům, t. j. akty úřadů (i správních), jež přezkoumati náleží podle platných předpisů soudům. — Zákonem č. 164/1937 Sb. provádí se ustanovení § 88 ústavní listiny č. 121/1920 Sb., která v hlavě III. pod nadpisem »Ministerstva a nižší úřady správní« vyslovuje: »Ochranu proti správním úřadům poskytuje v nejvyšší stolici soud, složený z neodvislých soudců, zřízený pro území celé republiky«

Třeba posléz citované ustanovení ústavní listiny bylo pokud jde o poskytování ochrany proti správním úřadům — jak nejvyšší správní soud vyslovil a odůvodnil v nálezu Boh. A 6146/26 — jen programatické a nelze ho považovati za normu vykazující kompetenci nejvyššího správního soudu do té míry, aby jí bylo lze bezprostředně použiti bez zvláštního zákona upravujícího podrobnosti, na který § 88 v odst. 2 odkazuje, plyne přece z té skutečnosti, že

mluví o »správních úřadech« bez jakéhokoli omezení, a dále z ustanovení § 91 ústavní listiny, který jedná o »samosprávných svazcích«, rovněž bez jakéhokoli rozeznávání, v souvislosti s předpisem § 2 odst. 1 zákona č. 164/1937 Sb., že za úřady správní, uvedené v posléze citovaném zákoně o nejvyšším správním soudě, nelze považovati výhradně úřady správy státní (vyjíma- jíc soudy) a úřady autonomní správy územní tak, že by z kogniční činnosti nejvyššího správního soudu byly vylou- čeny všelike akty orgánů samosprávných zájmových (odbor- vých), resp. jiných novodobých nositelů funkcí správních. Naopak lze z uvedených předpisů v jich souvislosti usuzovati, že za úřady správní po rozumu § 2 zákona č. 164/1937 Sb. pokládati dlužno i ty orgány samosprávných korporací zájmových, které a pokud v rámci moci vládní a výkonné vydávají u výkonu veřejné správy jim svěřené akty stejné povahy jako rozhodnutí neb opatření správ- ních úřadů v předpisu tam výslovně jmenovaných. Jsou tudíž i akty takových autonomních korporací zájmových, vydané v pře- nesené působnosti v oboru veřejné správy státní, podrobeny kognici nejvyššího správního soudu, leč by byly podle § 3 zákona č. 164/1937 Sb. zvláštními zákony z doby před účinností cit. zákona z příslušnosti nejvyššího správního soudu vyloučeny, nebo šlo o věci přikázané soudům.

Zákon č. 96/1868 ř. z. v části III. § 22 normuje, že advokátní komory se skládají ze všech advokátů zapsaných do listiny advo- kátů a v obvodu té které advokátní komory bydlících. Podle § 23 vyřizují své práce buď přímo v plných shromážděních nebo pro- střednictvím svého výboru, resp. pokud jde o výkon disciplinární moci nad advokáty a kandidáty advokacie, jako disciplinární rada zvolená podle ustanovení §§ 5—9 zákona č. 40/1872 ř. z. (§ 33 adv. ř.). Jak komoře, tak jejímu výboru přísluší hájiti cti, vážnosti a práv stavu advokátského a bděti nad plněním stavovských po- vinností jeho členů (§ 23 adv. ř.). — Jsou tedy advokátní komory s a m o s p r á v n ý m i s t a v o v s k ý m i o r g a n i s a c e m i (korporacemi), jak nejvyšší správní soud vyslovil již ve svém usnesení ze dne 6. června 1924 č. j. 4378 (Boh. A. CCXV/24), s nuceným členstvím všech příslušníků advokátního stavu, bydlí- cích v místním obvodu příslušné advokátní komory a v důsledku toho i s nucenou podřízeností těchto pod pravomoc orgánů advo- kátní komory v mezích zákonem daných, při čemž valná hromada jest orgánem usnášejícím, volený výbor orgánem výkonným (§ 28 písm. c) adv. ř.), disciplinární rada pak zvláštním voleným stavov- ským soudem (§§ 23 a násl., 38 a část IV. zákona č. 40/1872 ř. z.).

Pokud se týče správní činnosti advokátní komory, kterou plní úkoly zákonem jí přikázané, jest možno sledovati dvojí její ráz: jednak zasahuje poměr členů svých na venek, jed- nak upravuje vnitřní záležitosti své, zejména poměry členů k advo- kátní komoře a mezi členy navzájem.

Do první skupiny spadají na př. ze záležitostí přikázaných

valné hromadě advokátní komory v § 27 psm. c), e) adv. ř. a výboru komory v § 28 písm. a), b), i) adv. ř. volba zkušební komisaře stavu advokátního ke zkouškám advokátním, podávání návrhů zákonů a zpráv o způsobu soudnictví, jeho vadách a jakých náprav by bylo třeba, rozhodovati (výborem) o tom, kdo má býti zapsán do seznamu advokátů a v důsledku toho o tom, kdo jest oprávněn k výkonu advokacie (§ 1 zák. č. 40/1922 Sb.), nebo kdo má býti ze seznamu vymazán (§§ 2 a 3 posléz cit. zák.), vésti seznam kandidátů advokacie a potvrzovati advokátní praxi a vydávati legitimaci k substituci, ustanovovati zástupce bezplatného (§ 16 adv. ř.).

Do druhé skupiny spadá na př. sdělení jednacího řádu komory a výboru, stanovení počtu členů výboru a po stránce hospodářské sdělávání rozpočtu příjmů a vydání komory i výboru, vyměřování příspěvků členům, zkoušení a schvalování závěrečných účtů komory i výboru, vše to valnou hromadou (§ 27 písm. a), b), a d) adv. ř.), dále činnost přikázaná výboru v § 28 písm. c): vykonávati usnesení valné hromady komory, pak správa ekonomických záležitostí komory a vybírání ročních příspěvků (písm. d), dopisování s úřady a osobami vně komory (písm. e), jakož i činnost zmíněná v cit. paragrafu pod písm. f), g), h) a k) adv. ř.

Nemůže býti o tom pochybnosti, že správní funkce první skupiny shora zmíněné jsou takového rázu, že kdyby nebylo speciálních ustanovení advokátního řádu, tvořily by součást všeobecné správy státní a že tedy přenesením jich na advokátní komory resp. jich výbor, pokud se týče disciplinární radu, jsou tyto orgány třeba jen nepřímo v této své působnosti orgány správy státní. Bylo by proto jich rozhodnutí neb opatření v těchto směrech považovati za akty stíhatelné před nejvyšším správním soudem ve smyslu § 2 zákona č. 164/1937 Sb. o n. s. s., kdyby tu nebylo zvláštních předpisů, které tomu překážejí. Tak nutno konstatovati, že proti odepření zápisu kandidáta advokacie do listiny kandidátů, proti výmazu jeho z této listiny, dále proti odepření potvrzení advokátní praxe a důsledně tedy také proti odepření substituční legitimace ve smyslu §§ 31 a 15 adv. ř. dává zákon č. 96/1868 ř. z. v § 30, odst. 3 možnost, odvolati se k vrchnímu soudu, po případě dále k nejvyššímu soudu, proti odepření zápisu do seznamu advokátů a odepření výkonu slibu podle § 7 zákona č. 40/1922 Sb. výborem připouští odvolání k advokátní komoře (valné hromadě) a dále rovněž k nejvyššímu soudu (§ 7 adv. ř.); v řízení disciplinárním pak stanoví disciplinární statut č. 40/1872 ř. z. v § 46 oprávněný prostředek odvolání, pokud se týče stížnost k nejvyššímu soudu (§ 48, odst. 2, § 54, odst. 1 adv. ř. a čl. IV. zák. č. 223/1906 ř. z.).

Z toho vyplývá, že správní záležitosti advokátů, ve kterých advokátní komora (resp. její orgány) jedná v přenesené působnosti jako orgán státní správy veřejné, jsou ve smyslu § 3 zákona č. 164/1937 o n. s. s. prve zmíněnými zvláštními zákony, vydanými před účinností zákona č. 164/1937 Sb., tedy, jak se tu praví »dosa-
vadními«, vyloučeny z příslušnosti nejvyššího správního soudu a

přikázány soudům (§ 3 písm. a) cit. zák. o n. s. s.). To potvrzuje i znění zákona č. 216/1919 Sb. o nejvyšším soudě, podle něhož nejvyšší soud v Brně, zřízený rovněž pro celý obvod československého státu (§ 1), rozhoduje mimo jiné případy zvláště »o disciplinárních věcech proti advokátům jako odvolací soud s konečnou platností« (§ 5 písm. g) a dále (podle § 5 písm. i) »o odvoláních z usnesení komor advokátních« (§ 7, odst. 3, § 30, odst. 3 adv. ř.) a »o stížnostech ve správních věcech advokátů« (§ 5, odst. 3 adv. ř.), při čemž — pokud se týče disciplinárních věcí advokátů a kandidátů advokacie — jest povolán zvláště složený senát se 2 členy advokátní komory (§ 10, odst. 2 cit. zák. a vl. nař. č. 273/1919 Sb). — Jest proto stížnost k nejvyššímu správnímu soudu v těchto věcech vyloučena.

Usnesení advokátní komory o výši komorních příspěvků členských podle § 27, písm. d) adv. ř., jakož i příkaz výboru komory k jich zapravení, kterým se provádí usnesení valné hromady podle § 28 písm. c) a d) adv. ř., nespádají sice mezi správní záležitosti shora zmíněné první skupiny, kterými advokátní komora plní úkoly státní správy, přenesené na ni advokátním řádem a které — jak právě dovozeno — byly přikázány soudům, nýbrž tvoří součást oněch aktů správních, jimiž advokátní komora jako veřejnoprávní korporace stavovská zcela a u t o n o m n ě upravuje své i n t e r n í záležitosti, zejména po stránce hospodářské, aniž byla v tom směru omezena jakýmkoli opravným prostředkem. Upravujíc hospodářskou stránku své činnosti advokátní komora jedná úplně nezávisle na své působnosti shora naznačené, kterou koná za stát jakožto orgán státní správy. Vždyť se touto její působností správní funkce advokátní komory (výboru) nijak nevyčerpávají a musela by hospodářská stránka její ostatní činnosti býti stejně upravena i v případě, kdyby advokátní komoře (výboru) nebyla svěřena část oné vrchnostenské moci, o níž byla shora řeč a kdyby její činnost zůstala omezena výhradně na činnost volební, pokud se týče představeného a výboru komory, činnost poradní (o navržených zákonech), smírčí, podpůrnou atd.

Zůstává-li nesporno, že příplatky koncipientské jsou částí příspěvků komorních a jestliže koncipientské příplatky jsou stejně jako základní příspěvky komorní určeny dílem k úhradě nákladů režijních (jako komorní jmění), dílem k účelům podpůrným resp. humanitním ve smyslu čl. VI. zákona č. 223/1906 ř. z., třeba v jiném poměru než základní příspěvky komorní, tedy že slouží výhradně k účelům omezeným na činnost věnovanou z á j m ů m č l e n s t v a, nemůže tato svépomocná (autonomní) jich povaha býti setřena ani skutečností, že č á s t jich, sloužící k úhradě nákladů režijních (komorní jmění), jest konsumována také činností advokátní komory, jakožto nepřímého orgánu státní správy. Advokátní komora nepřestává totiž býti a u t o n o m n í korporací stavovskou proto, že některými svými úkony obstarává funkce správy státní.

Jestliže však jest usnášení o výši členských příspěvků val-

nou hromadou advokátní komory podle § 27, písm. d) adv. ř. a jich vybírání výborem advokátní komory podle § 28 písm. d) téhož zákona vnitřní hospodářskou záležitostí advokátní komory jakožto autonomní korporace, třeba veřejnoprávní povahy, pak nelze advokátní komoru po této interní ekonomické činnosti kvalifikovati jako státní »správní úřad«, resp. orgán správy státní a nelze ani její emanace považovati za »rozhodnutí nebo opatření« ve smyslu § 2 zákona č. 164/1937 Sb. o n. s. s.

Nález z 3. února 1938 č. 3428/35-5.

Zákon č. 91/1918 Sb. o osmihodinné době pracovní se nevztahuje na ony zaměstnance nemocenských pojišťoven, kteří obstarávají výkon vrchnostenské moci nemocenským pojišťovnám svěřené.

Podle odst. 1, § 1 zákona o osmihodinné době pracovní č. 91/1918 Sb. nesmí v podnicích živnostenskému řádu podrobených nebo po živnostensku provozovaných skutečně pracovní doba zaměstnanců trvati zásadně déle, než osm hodin ve čtyřiaadvaceti hodinách, nebo nejvýše čtyřicet osm hodin týdně.

Podle odst. 2 cit. paragrafu platí předpis odst. 1 také pro podniky, závody a ústavy provozované státem, veřejnými nebo soukromými svazky, fondy, spolky a společnostmi, ať jsou rázu výdělečného, všeužitečného nebo dobročinného.

V daném případě nemůže býti pochybnosti o tom, že nemocenské pojišťovny zřízené podle zákona o sociálním pojištění (č. 221/1924 Sb. a pozdějších novel k němu vydaných) nelze zařaditi pod ustanovení § 1, č. 1, ježto nejsou ani podnikem živnostenskému řádu podrobeným, ani podnikem po živnostensku provozovaným (srov. čl. IV. a V. vyhl. pat. k živnostenskému řádu). Ani výrazy »podnik« a »závod«, jichž bylo užito v § 1, č. 2 zákona č. 91/1918 Sb., nehodí se na nemocenské pojišťovny. Jde tedy pouze o to, lze-li nemocenské pojišťovny zařaditi mezi »ústavy«, o nichž se tamtéž děje zmínka, a je proto třeba zkoumati, v jakém smyslu bylo tohoto výrazu v zákoně použito. Celá úprava § 1 tohoto zákona svědčí zřejmě o tom, že jeho tvůrcové přihlíželi k ustanovením vyhlášovacího patentu k živnostenskému řádu, jmenovitě ke čl. IV. a V. Ustanovení tato mohou tudíž býti vhodnou pomůckou při výkladu pojmu »ústav«. Vyhlášovací patent užívá tohoto slova ve čl. V. na několika místech. Pro sporný výklad jest nejdůležitějším bod k), v němž jsou uvedeny podniky úvěrních ústavů, bank, zastaváren, pojišťoven, ústavů zaopatřovacích, důchodových, spořitelen atd.

Uvádí tedy vyhlášovací patent k živnostenskému řádu sice ve čl. V. mezi podniky také podniky pojišťoven, leč pojišťovny tu uvedené nelze srovnávati s nemocenskými pojišťovnami, jak plyne z následující úvahy: Pojišťovnou ve smyslu vyhlášovacího patentu k živnostenskému řádu možno rozuměti jen ústav na roveň postavený úvěrním ústavům, bankám, zastavárnám, ústavům zaopatřovacím, důchodovým, spořitelnám, tedy ústav, který na podkladě